

JUMALAN ETSINTÄ

Pekka Ervastian esitelmä 27.3.1927

Jumalan etsimisestä on minun määrä tänään puhua. Nuo kaksi sanaa kaikuvat uskoakseni monen nykyaikaisen ihmisen korvissa hyvin korkeilta ja pyhiltä. Koko tuo käsite „Jumalan etsiminen” sisältää jotain niin korkeaa ja pyhää, että todella tunnen kuin pelkoa ja vavistusta, kun semmoisesta asiasta pitäisi nyt puhua. Samalla nyt muistuu mieleeni, kuinka oli jonakin aikani minun nuoruudessani. Silloin tuollainen lause kuin Jumalan etsiminen olisi sen aikaisen materialistin korvissa kaikunut melkein tympäisevältä, melkein hiukan vanhanaikaiselta. Kuinka sitä nyt menee puhumaan Jumalan etsimisestä, eihän Jumalaan enää kukaan usko. Jumalastahan on tehty semmoinen määritelmä uskonnollisissa ja kirkollisissa piireissä pitkin vuosisatoja, semmoinen määritelmä, joka kerrassaan tympäisee ajattelevaa ja modernia ihmistä. Jumala-sanakin teki mieli kirjoittaa pienellä alkukirjaimella ja mieluummin sitä sanaa vältti puheessa. Jokainen ajatteleva ihminen käytti toisia sanoja, kun hän tahtoi ilmaista hyvää ja pyhää. Hän käytti sanaa niinkuin elämä, absoluutti, absoluuttinen elämä, ikuisuus, avaruus ja äärettömyys, tuommoisia filosofisia käsitteitä, joilla ei ollut mitään uskonnollista sivumakua. sillä uskonnollisissa piireissä, kirkollisissa piireissä oli tehty tuo sana, silloisten ihmisten mielestä, hiukan mauttomaksi.

Niin oli yhteen aikaan minun nuoruudessani, mutta ellen suuresti erehdy, ovat ajat nyt muuttuneet. Kuitenkin askarrutti ajatustani minun nuoruudessani tuo käsite Jumala. Minä tunsin sisässäni ja hengessäni uskovani Jumalaan. Minä tunsin ja tiesin, että minulla oli persoonallinen suhde johonkin semmoiseen, jota epäilemättä saattoi sanoa Jumalaksi. Jos sitä kutsuisi avaruudeksi tai äärettömyydeksi, niin ei se ollenkaan kuvaa samaa kuin Jumala. Jos sitä sanoo avaruudeksi, niin se oli liian kylmä käsite.

Sana Jumala oli paljon läheisempi, vaikka minulla ei ollut mitään kuvaa kirkollisessa merkityksessä Jumalasta. Tuo sana Jumala tuntui syvällä omassa sydämessäni niin hyvältä ja luonnolliselta, luotettavalta nimeltä, joka sisälsi hyvin paljon.

Meistä ihmisistä juuri riippuu, mitä me sisällytämme tuohon sanaan. Nimi itse on hyvin kaunis ja aivan tyhjentämätön sisäisen rikkautensa puolesta, mutta me ihmiset saatamme tuota nimeä väärinkäyttää ja väärin ymmärtää. Mutta me voimme asettaa siihen jotain korkeampaa ja syvempää merkitystä ja minä ajattelin monta kertaa itseni, kuinka tämä oikeastaan on ja kuinka se on oleva. Sillä se Jumala, jota olin hengessäni tuntevinani, se Jumala ei ollut millään tavalla vieras olemassaololle, se ei ollut elämän ulkopuolella, se ei ollut ihmistenkään ulkopuolella. Se oli hyvin laaja ja kaikkea syliinsä sulkeva Jumala. Se oli aivankuin elämä itse ja kuitenkin sana elämä ei kuvannut sitä syvyyttä, mitä sana Jumala saattoi kuvata.

Pohdin itseni ja ajattelin, kuinka voisi tämän ristiriidan ratkaista, kuinka voisi rakentaa sillan Jumala-käsitteen ja elämä-käsitteen välille, ihan tämän nykyaikaisen, jokapäiväisen elämän välille. Kuinka voidaan käsittää Jumala siten, että Jumala ei olisi ulkopuolella ihmistä, että Jumala ei olisi ihmisille vieras, vaan että kaikki ihmiset olisivat yhtä lähellä Jumalaa, aivan todellisuudessa, aivan käytännöllisessä elämässä. Kun sitä seikkaa pohdin, tulin silloin semmoiseen johtopäätökseen, että piti vain laajentaa tuota käsitettä, piti vain ymmärtää Jumalaa mahdollisimman syvällä tavalla, piti vain ymmärtää Jumalaa juuri merkityksessä absoluuttinen, ehdoton elämä, piti ymmärtää, että Jumala oli salaisuus kaiken takana ja että Jumala-sana oli niin hyvä juuri kuvaamaan tuota kaikista suurinta ja syvintä mysteeriota elämässä.

Silloin minä sanoin itselleni: Etsivätkö ihmiset Jumalaa? Kun sanoin Jumala-käsitteen tässä syvässä ja laajassa merkityksessä, silloin vastasin itselleni: Ihmisten täytyy etsiä Jumalaa, kuinka he voisivat etsiä jotain muuta. Jos olemassaolo

on kerran Jumalasta puhjennut, jos olemassaolo on Jumalan ilmennystä, jos ihmiset ovat Jumalan lapsia, elämän lapsia, niin kuinka silloin olisi mahdollista, että kukaan ihminen etsisi muuta kuin Jumalaa. Elämän lapsi ei voi muuta kuin pyrkiä takaisin elämän luo ja jokainen ihminen olisi luonnostaan Jumalan etsijä. Mutta kuinka tämä silloin oli tarkemmin määriteltävä? Jos minä kysyin ihmisiltä, yhdeltä „Etsitkö sinä Jumalaa?” ja toiselta „Etsitkö sinä Jumalaa?”, niin hän saattaa hämmästyä. „Kuinka minä osaan Jumalaa etsiä? Ei minulla ole aikaa ollenkaan sellaiseen, ei minulla ole aikaa semmoisiin asioihin, semmoisia asioita ajattelemaan. Se voi korkeintaan olla niiden ihmisten homma, jotka käyvät kirkossa ja hartauskokouksissa. Onhan elämässä parempaakin tekemistä kuin etsiä Jumalaa, sitä partaukkoa, joka istuu siellä pilvien takana.” Mitä te sitten etsitte? „Oi, jos elämässä olisi oikeutta, jos edes saisi leipänsä tässä jokapäiväisessä elämässä. Mitä varten sitä lähtisi istumaan vanhojen akkojen kanssa kirkkoon? Eihän elämän raskaus ja vaikeus itkuista parane. Minä etsin toimeentuloa tässä näkyväisessä elämässä perheelleni ja lapsilleni. Kyllä kai Jumala, jos hän on olemassa, kyllä kai hän pitää minusta huolen. Nuo asiat ovat semmoisia, joista ei voi niin tietää, onko Jumala olemassa vai eikö. Mutta kuoleman jälkeen sitä sitten näkee, jos Jumala on olemassa ja niistä asioista voi sitten päästä tietoon kuoleman jälkeen.”

Tällä tavalla saatoinkin kuulla monilta. Ihmiset eivät mielellään, nyt en puhunut uskonnollisten kanssa, ihmiset eivät tahdo kallistaa korvaansa tuollaiselle kysymykselle kuin Jumalan etsimiselle. Jumalan etsiminen kuului määrätyille ihmisille, joilla oli aikaa heikkouteen, mutta jos ihminen oli oikea mies ja jos hän tahtoi hyvin pärjätä elämässä, niin eihän hän ehtinyt sentimentaalisten asioiden kanssa mitään puuhata. Sillä tavalla oli minun nuoruudessani.

Minä ajattelin silloin: ovatko nyt ihmiset ulkopuolella Jumalan? Eihän nyt ihmiset ollenkaan etsikään Jumalaa. Mutta

kun minä katselin noita samoja ihmisiä, jotka lykkäsivät luotaan Jumala-käsitteen, niin huomasin, että he olivat ihmisiä, jotka koettivat niinkuin sanoisimme täyttää velvollisuutensa tunnollisesti, sen minkä he olivat käsittäneet velvollisuudekseen. Heillä oli tuollainen pikkuihminen sivuajatus: Jos ei tämä kelpaa Jumalalle, kun minä koetan olla kunnan ihminen, kun minä koetan rehellisesti täyttää velvollisuuteni, kun minä koetan täyttää jokapäiväiset velvollisuuteni. Jos ei tämä kelpaa Jumalalle, niin en paljon Jumalasta piittaa. Tuommoinen saattoi olla sivuajatus ja tuon sivuajatuksen alla saattoi olla vielä ajatus: Eiköhän Jumala sentään, jos Jumala on olemassa, eiköhän Jumala silloin sentään hyväksykin, että minä yritän täyttää velvollisuuteni ja yritän olla kunnan ihminen maailmassa? Nämä ihmiset, jotka eivät siis millään tavalla tahtoneet olla uskonnollisia, he kyllä pikkuisen saattoivat ajatella niinkin arvostellen, että heidän mielestään ainakin semmoinen oli paljon parempi ja kunnollisempi ihminen, joka ei ajatellut tuommoisia jumalallisia asioita, vaan joka koetti elää kunnan ihmisenä maailmassa. He arvostelivat sillä tavalla, vaikkapa tiedottomasti, vaikkapa alitajuisesti, että oli se sittenkin kunnollisempaa olla kunnan ihminen kuin haaveilla jotain asiasta, josta ei mitään tiedä.

Ja kun katselin näitä ihmisiä, kun omalta kannaltani arvostelin, niin oli aivankuin sisässäni olisi soinin: Jumala katsoo suopein ja odottavin silmin teitä ja panee paljon arvoa juuri sille, että te koetatte täyttää jokapäiväiset velvollisuutenne. Kuta enemmän te unohdatte itsenne, kuta enemmän te nurkumatta ja valittamatta suoritate omat tehtävänne, kuta rauhallisemmin kannatte oman ristinne, elätte elämäänne jokapäiväisessä elämässä, joka ei ole paradiisia, vaan joka pikemmin on kuin murheen laakso, niin Jumala teille hymyilee, Jumala teidät hyväksyy. Jumala katselee myöskin hymyillen ja odottaen, vähän niinkuin kaukaa, niitäkin ihmisiä, jotka näitä asioista pohtivat ja haaveilevat tuollaisia yliluonnollisia asioita ja jotka juoksevat hartauskokouksissa ja kirkoissa. Jumala katselee kaikkia ihmisiä,

aivan niinkuin evankeliumissa sanotaan: Jumala antaa aurinkonsa nousta niin hyvälle kuin pahoillekin. Me ihmiset, mehän emme ole niitä tuomareita, joiden pitää eroittaa hyvät ja pahat. Minä en ainakaan osannut tehdä eroa ihmisten välillä, en osannut sanoa, että sinä olet paha ja sinä hyvä. Minusta näytti, että kaikki ihmiset olivat omalla tavallaan hyviä.

Olemassaolo oli siksi raskas ja siksi täynnä kärsimystä ja surua, että ennemmin minusta tuntui, että Jumala iloitsi siitä, että jokainen koettaa kantaa surujaan. Kenellä täällä on elämä kuin ruusuilla tanssimista, kenellä elämä on kuin paratiisia. Jos joku hetkeksi luulee niin itsestään, niin seuraavana hetkenä hän on syösty surun laaksoon. Se, että elämä on täynnä raskautta, huolia, surua ja tauteja sekä pettymisiä, se, että ihmiset yrittivät kantaa elämän taakkaa ja tuntevat velvollisuudekseen olla tässä näkyväisessä, tässä ruumiillisessa, tässä kärsimyksien maailmassa, se on jotakin, jotakin, jota Jumala hyväksyy, jota Jumala katselee suopein silmin, jolle itse elämän Jumala antaa siunauksensa: Olkaa te siunatut te kaikki ihmiset, jotka olette raskautetut. Sillä tavalla puhui minulle Jumala.

Sitten ajattelin: Millä tavalla sitten nuo ihmiset etsivät Jumalaa siinä, että ja ponnistavat, toinen etsii kunniaa, toinen toimeentuloaan, toinen etsii rakkautta, kolmas etsii nautintoja, neljäs jotakin muuta. On myös niitä ihmisiä, jotka asettavat vielä ihanteita itselleen. On niitä, jotka asettavat itselleen kauneuden ihanteeksi, jotka tahtovat todella ilmaista ja tuoda esille muodoissa ja väreissä ja sävelissä jotain kaunista. Mistä se kauneus on kotoisin, sitä he eivät kysy. Joka tapauksessa he etsivät ja tahtovat tuoda ilmi kauneutta ja sopusointua. Ihmiset olivat siis asettaneet erilaisia päämääriä elämälleen, erilaisia ihanteita, vaikka muutamat ihanteet olivat niin lähellä jokapäiväistä elämää, että saattoi nimittää koko ihannetta toimeentuloksi. Minusta tuntui kuitenkin, että he etsivät Jumalaa. Sekin, joka etsi jotakin tyydytystä itselleen, semmoista, jota me sanomme synniksi. Joka etsi jotain aistillista nautintoa itselleen,

semmoinenkin ihminen etsi Jumalaa. Hän etsi Jumalaa, mutta hän ei tiennyt, missä Jumala on. Hän aavisti jollain tavalla, että Jumala on sopusoinnussa, onnessa ja autuudessa. Kun hän etsi aistillisia nautintoja, oli se vain sentähden, että hän silloin aistillisesti nauttiessaan saattoi tuntea onnea edes hetkeksi. Siis hän etsii Jumalaa, sitä minun Jumalaani, joka oli kaikki kaikessa, joka oli kaiken takana ja kaiken sisällä, joka oli salaisuutena koko olemassaolossa, sillä minä näin ja aavistin, että kun ihminen etsii tietämättään Jumalaa tuolla tavalla jossain muodossa, jossa toinen ei olisi mitään nähnyt, niin hän löysi siitä ehkä hetkellistä tyydytystä, mutta ennen pitkää hän sitten sai kuin silmänsä auki huomaamaan, että tässä ei olekaan onnea, tässä ei olekaan mitään pysyvää, mitään tyydytystä. Ihminen saattoi tulla koviin omantunnon vaivaihin. Jos hän oli syntiin langennut, niin häneen saattoi tulla herätys, kääntymys ja kovat tuskat ja sitten hänelle selvisi, että jotakin autuutta on etsittävä muualta.

Sitten kerran sain kuulla muutamissa esitelmissä erinomaisen kauniin vertauskuvan tästä Jumalan etsimisestä. Me ihmiset olemme henkiolentoja, jotka synnymme tähän maailmaan uudestaan ja uudestaan. Me emme etsi mitään muuta kuin Jumalaa ja me tulemme tänne uudestaan sitä varten, että saamme nähdä, että kaikki muut ihanteet ja muodot, jotka asetamme itsellemme, kuinka ne häviävät ja jälle jää vain meidän suuri kaipuamme ja ikävämme. Esitelmä, jota nyt ajattelen, oli ensimmäinen esitelmä, jonka kuulin kuuluisan teosofin Mrs. Besantin pitävän Tukholmassa 1904. Silloin kuulin häntä ensimmäisen kerran ja hän puhui juuri tällaisesta aiheesta. Hän puhui juuri tällä tavalla Jumalan etsimisestä.

Hän antoi yhden vertauskuvan, joka ei ole voinut poistua mielestäni. Se oli niin kaunis ja satuttava. Me voimme ajatella äitiä, joka rakastaa lapsiaan ja jota lapset rakastavat. Eihän lapset vielä ollessaan pieniä ajattele mitään rakkaudesta, eivät he puhu ja ymmärrä sitä sillä tavalla, mutta he etsivät äitiään. He juoksevat äitinsä jäljissä ja pyrkivät äitinsä syliin. Tämä äiti, hän

piiloteleikse, hän menee piiloon, etteivät ne lapset häntä näkisi ja hän asettaa aina tielle jonkun leikkikalun, nyt juuri yhden leikkikalun ja kun lapset siellä kömpivät ja kun he siellä tallaavat ja tulevat, niin he näkevät lelun ja heidän huomionsa kiintyy siihen ja he unohtavat koko maailman ja etsivät sitä leikkikalua ja leikkivät sen kanssa. Mutta ehkä he pian repivät sen rikki, pian murskaavat sen leikkikalun. Silloin armas äitikin jo asettaa toisen leikkikalun ja taas vähän matkan päähän toisen. Taas unohtaa lapsi maailman hetkeksi, kunnes sekin lelu menee rikki. Vihdoin äiti huomaa ajan tulleen ja näyttää lapselle armaat kasvonsa. Silloin lapsi unohtaa kaikki leikkikalut. Nyt hän taas on oman äitinsä sylissä ja saa katsella noita rakkaita kasvoja. Mutta Jumalan etsiminen ei rajoitu tähän. Ei minunkaan mielestäni saattanut rajoittaa tuota käsitystä Jumalan etsiminen ainoastaan tähän aivan yleiseen, aivan tuohon kaikkia ihmisiä koskevaan itsetiedottomaan etsimiseen.

Tällä tavalla kaikki ihmiset tietämättään etsivät Jumalaa. Mutta Jumalan etsiminen on myöskin jotain muuta. Sillä onhan ihmisiä, jotka heräävät etsimään, jotka todella itse ajattelevat: Minä etsin ja minä tahdon etsiä Jumalaa. Näitä ihmisiä ei ole ainoastaan meidän aikanamme, vaikka niitä meidänkin ajallamme on, vaan näitä ihmisiä on aina ollut. Niin kauan kuin ihmiskunta on vaeltanut tämän maan päällä, niin kauan on ollut niitä ihmisiä, jotka ovat tulleet tietoisiksi oman sydämensä syvimmästä kaipauksesta, jotka ovat ymmärtäneet sisimmän ikävänsä ja ovat käsittäneet, että he etsivät jotakin ikuista, he etsivät selvitystä siitä, mitä elämä on. He etsivät totuutta, he etsivät Jumalaa. Kun me katselemme taaksepäin ihmiskunnan historiaan, kun me katselemme muinaisia kansoja, rotuja ja sivistyksiä, kun me katselemme meidänkin aikamme ihmisiä, jotka etsivät, niin voimme huomata, että tämä etsiminen se on ollut ja on enimmäkseen, kuinka sanoisin, filosofista laatua, se on ajatteleminen, se on järjen käyttämistä. Ihminen on olento, joka juuri sen kautta eroaa eläimestä, että hänessä on järki. Hänessä on

järki, joka vaatii ja etsii totuutta. Hänessä on tämä ihmeellinen olemuspuoli, joka nostaa hänet muun luonnon yli, niin että hän on kuin luonnon kruunu, kuin luonnon korkein saavutus. Ihminen on muun luomakunnan keskellä kuin aurinko, sillä hän on järkevä olento, joka voi ajatuksillaan pyytää totuutta ja vaatia totuutta. Sentähden hänen etsimisensä on ensimmäisin totuuden etsimisestä järjen avulla, se luonnonperäistä etsimistä järjellä ja ajatuksella.

Ihminen tahtoo ymmärtää elämää. Jos me heitämme kuin lyhyen silmäyksen tämän etsimisen yli, niin voimme sanoa, että me silloin ajatuksillamme ja järjellämme käännyimme katselemaan elämää, luontoa, toisia ihmisiä ja kaikkia noita ilmiöitä ja ehkä kysymme, minkälainen on siis Jumala. Kuka on se Jumala, elämä ja elämän salaisuus, se Luoja, joka on kaiken takana? Tämä filosofinen etsijä etsii Jumalaa luonnosta, elämästä, ympäriltään, historiasta ja kaikkialta. Hänen ajatuksensa toimivat, hänen järkensä toimii ja me voimme sanoa: Mitä hän löytää? Ihminen tällä tavalla filosofisesti etsiessään Jumalaa, itsetietoisesti silloin etsii ja hän tietää itse etsivänsä Jumalaa ja hän löytääkin sen Jumalan, sen olemuspuolen, jota me voimme nimittää yhdellä sanalla laiksi.

Ihminen löytää lain. Sillä mihinkä koko ihmiskunnan tieteellinen ajattelu, koko tieteellinen totuuden etsiminen, mihinkä se on vienyt? Se on vienyt yhä syvempään ymmärtämiseen siitä, että elämä on lakisiteistä, että koko luonto, koko olemassaolo on järjestetty. Sillä syyn ja seurauksen laki vallitsee kaikkialla. Sen tieteellinen tutkimus on huomannut, sen on myös filosofinen ajattelu keksinyt ja huomannut. Kaikkialla luonnossa on aina seuraus jonkun syyn aiheuttama, kaikki mitä tapahtuu on seurauksena jostain. Laki vallitsee. Vallitsee syyn ja seurauksen laki. Vallitsee vuorottaisuuden laki tässä meidän luonnossamme. Päivä seuraa yötä ja yö päivää. Tässä meidän luonnossamme on sillä tavalla, että jos sekoitamme kemiallisia aineita, niin syntyy määrätty tulos. Luonto on lakisiteinen. Ei voi

sattua mitään odottamatonta. Jos tekijät ovat tunnetut, niin laskelman lopputulos on selvä. Laki vallitsee.

Laki on tämän koko olemassaolon pyhin sana. Niin huomaa Jumalan etsijä. Sentähden kaikissa uskonnoissa, kaikissa näemme, kuinka puhutaan siitä, että laki vallitsee. Me ymmärrämme, että vielä tällä tavalla filosofoimalla, vielä tällä järjellisesti Jumalaa etsimällä tulemme siihen, niinkuin vanhat tietäjät, että ihmisenkin elämä on järjestetty. Sekin on kohtalon punoma, sekin on seuraus jostakin. Mitään mielivaltaa ei ole, mitään laittomuutta ei ole, mitään sattumaa ei ole. Kaikki on lakisiteistä. Siis sekin, että me synnymme tänne, sekin on seuraus jostakin. Kun ihminen kokee elämässään sitä tai sitä ulkoapäin tulevaa, on sekin seurausta jostakin. Sentähden on tähdissä kirjoitettu, minkälainen on ihmisen elämä ja sentähden voivat vanhat viisaat asettaa ihmiselle horoskoopin ja lukea tähdistä hänen luontonsa ja hänen kohtalonsa. Se merkitsee, että kaiken tämän takana on syy olemassa ja ihminen on tulos monesta menneisyydestä. Laki vallitsee ja sentähden vallitsee jälleensyntyminenkin ja sentähden ihminen on olento, joka tulee tähän maailmaan ja on ollut täällä ennen, sentähden elämä on kosmos, järjestetty kosmos, maailma on lain ilmaus. Sentähden kaikissa uskonnoissa opetetaan ihmisille: Varo tekojasi, varo sanojasi, sillä kaikesta tulee vastata. Tekemäsi synty, tekemäsi paha, vääryys astuu sinun eteesi kerran, se nousee sinun tiellesi ja sanoo: Tee minut tyhjäksi, tässä minä olen, velka, jonka itse olet tehnyt. Nyt on sinun korvattava tekemäsi vääryydet, elämän laki vaatii ja luonto vaatii: Mitä ihminen kylvää, sen hän saa niittää. Kaikista turhista sanoista tulee ihmisen vastata. Ei ole mitään tyhjää. Kaikki on viisaasti järjestetty. Koko elämä on koulu. Luonto hänen ulkopuolellaan muuttuu ja vaihtuu säännönmukaisesti ja samalla myöskin hänen oma elämänsä on sekin kohtalo hänelle, sekin muuttuu. Se on onnea, se on kärsimystä aivan riippuen siitä, kuinka hän itse on elämänsä valmistanut.

Siis kaikki Jumalan etsijät, kaikki viisaat, jotka löytävät Jumalan, tulevat siihen, että Jumala on laki olemassaolossa. Kosto on Herran, sanoivat vanhat viisaat, älkää siis ollenkaan pelätkö, ettei kaikki paha saisi kostoaan, saisi oman rangaistuksensa. Älä pelkää, ettei mikään hyvä jäisi vaille hyviä seurauksia. Tiedä, että karma, niinkuin sanottiin itämailla, vallitsee.

Kun me ihmiset olemme päässeet näin pitkälle etsimisessä ja kun meidän järkemme on tullut näin valaistuksi ja huomaamme, että elämä on lakisiteinen ja kuinka tosi itse olemassaolo on ja kuinka ulospääsemätön se on ja kuinka välttämätön se on, niin silloin ihminen voi sanoa itselleen: Tähänkö järkevään ymmärtämiseen elämästä loppuu minun Jumalan löytöni? Ihmisestä on vähän niinkuin hänen sydämensä vielä kaipaisi ja hänestä tuntuu, että vielä, vielä on jotakin, jokin olemuspuoli Jumalassa, jota ei hän vielä ole nähnyt. Nyt minä näen, että laki vallitsee ja minä ymmärrän, että elämässä ei ole sattumaa ja nyt näen, että kaikki on hyvin niinkuin se on, mutta, mutta minun sydämeni kaipaa jotakin vielä ja minun elämäni ei voi olla siinä, että minun tulee välttää kaikkea pahaa ja tehdä hyvää, jos osaan, ja että minun tulee valmistaa tulevaisuutta itselleni, missä on rauhaa ja onnea ja että minun tulee opettaa toisia olemaan varovaisia, ettei paha heitä yllättäisi, että minun tulee opettaa toisia muistamaan, että laki vallitsee ja vaatii osaansa. On aivankuin ihmisen sydän kaipaisi jotakin Jumalan etsimiseen. Niin sanovat vanhatkin Jumalan etsijät.

Kun tutkimme menneitä Jumalan etsijöitä, niin huomaamme, ettei heidän kaipuunsa ollut tyydytetty vain siitä ymmärtämisestä, ei ainoastaan tuosta näkemisestä, vaikka heidän silmänsä saattoivat mennä auki, heidän silmänsä ja heidän sisäiset aistinsa. Ehkä he näkivät, että on näin, ja näkivät, että ihminen on jälleensyntyvä olento, ja näkivät, mitenkä karma vaikuttaa, ja näkivät, että ihminen elää kuoleman jälkeen, näkivät, miten laki vallitsee. Mutta lopuksi viisas tietäjä lankesi kuin polvilleen: Oi,

armahda, sinä olemassaolon herra, armahda meitä, jos olemme ainoastaan tässä ikuisessa kiertokulussa, aina tässä koulussa, jossa me niin hitaasti opimme, sillä mehän olemme niin hitaita ja jäykkiä ihmisiä ja olemme niin laiskoja, olemme niin huonoja ymmärrykseltämme. Mitä meistä tulee, sinä olemassaolon suri Jumala, jos et Sinä auta meitä jäljille. Onko ainoastaan tämä kylmä ja kova lakisiteisyys olemassa? Se kyllä vie hyvään, sillä laki kasvattaa, mutta eikö sittenkin ole jotakin armoa ja apua.

Tällä tavalla tuntee myöskin totuuden etsijä sydämessään. Ja silloin voi ihminen – minä puhun vähän skemaattisesti, niinkuin kaikki tapahtuisi peräkkäin – kun hän selvästi tietää, että hänen sydämensä kaipaa vielä jotakin läheisempää, kuulla vastauksen omasta sydämestään: Minähän olen täällä. Ja hänelle voi selvitä, että Jumalaa etsitään ja Jumala löydetään kaikista syvimmällä, kaikista korkeammalla tavalla juuri omasta itsestä. Ihminen ei ainoastaan tahdo maailmankaikkeuden suurta Jumalaa, vaan ihminen tahtoo myöskin Vapahtajaa. Ihminen kaipaa Vapahtajaa, joka hänet itsensä pelastaa, joka hänen oman sielunsa ja henkensä nostaa ja vapauttaa. Ja se Vapahtaja on hänessä itsessään. Tämän ihminen ymmärtää ja huomaa. Tämän hän saa kokea, etsijä, joka etsii myöskin sydämensä ja sielunsa koko hehkulla ja voimalla. Hän ymmärtää ja hänelle opetetaan, että Jumala on etsittävä ihmisestä. Sinusta itsestäsi sinun tulee etsiä Jumala. Sinusta itsestäsi sinä löydät Jumalan, joka vapahtaa. Siis niinkuin sanomme toisella kielellä: Ei ainoastaan tuo suuri Luoja, maailmankaikkeuden salaisuus, isä ja äiti, vaan myöskin se Jumalan Poika, joka on ihmisessä, joka on ihmisessä ristiin naulittu, se Jumalan Poika, jota nimitämme mystilliseksi Kristukseksi ihmisen sisällä, Jumalan Poika, joka on meitä kaikista lähinnä, Jeesus Kristus.

Jeesus Kristus näyttää meille ensinnä vapahtajan, Jumalan Pojan. „Etsikää,” hän sanoi, „täyttäkää kaikki minun käskyni. Älkää tyytykö huutamaan: Herra, Herra, – vaan tehkää niinkuin olen teille opettanut. Noudattakaa minun käskyjäni ja neuvojani.

Silloin löydätte totuuden tuossa sisäisessä merkityksessä, silloin löydätte ihmisen ja minut itsestänne, silloin te löydätte Jumalan Pojan.” Kun ihminen on sitten löytänyt Jumalan Pojan, on löytänyt vapahtajan, niin silloin hän omasta tiedostaan tietää ja näkee sen, minkä niin monet ovat sanoneet, että Jumala on rakkautta. Jumala on rakkautta ja se on mysteerio. Jumala on laki, sen hän ymmärtää, – mutta Jumala on rakkautta, sitä ei voi ymmärtää. Se otetaan vastaan. Sitä ei voi järjellään ajatella, sitä ei voi samalla tavalla ymmärtää kuin sitä, että Jumala on laki. Jumala on rakkautta, se tulee ilmoituksena ihmisille, se tulee silloin, kun vapahtaja herää hänen sisässään. Se tulee silloin, kun Jeesus Kristus tulee hänen luokseen, syntyy ja alkaa elää ja kasvaa. Silloin ihminen näkee, tietää ja tuntee koko olemuksellaan, että Jumala on rakkautta, ja hän tahtoisii kertoa tästä kaikille ihmisille. Hän tahtoisii huutaa kaikille, että ettekö ymmärrä, että Jumala on rakkautta. Kaiken tämän tuskan takana, vaikeuksien takana on ääretöntä rakkautta. Ne vaihtuvat, ne tuskat menevät, vaikeudet poistuvat, risti muuttuu mustasta valkoiseksi, mutta Jumalan rakkaus ei ikinä muutu. Se on aina.

Tässä on niin ihmeellinen salaisuus, jonka Jeesus Kristus on meille paljastanut sanoessaan: „Ken minut näkee, hän näkee Isän.” Siinä on semmoinen salaisuus, semmoinen ihmekokemus ja viisaus, semmoinen ahdas portti, jonka läpi tulee juuri vapahtajan kulkea. Kun tahdomme olla Kristus-ihmisiä ja että hän olisi meissä elävä, niin meidän tulee juuri kulkea sen ahtaan portin läpi. Se on semmoinen ahdas portti, joka sanoo: „Niin, ken minut näkee, hän näkee Isän.” Isää, rakkautta, ei muuten näy elämässä. Rakkautta ei muuten näy tässä ilmenneessä kosmoksessa, jossa laki vallitsee. Rakkaus ei näy muuten kuin ihmisen kautta. Se on ihminen, joka tuo rakkauden maailmaan, se on ihminen, joka tuo Jumalan maailmaan rakkautena. Ihmisen täytyy sentähden niin voittaa itsensä, niin unohtaa itsensä, että hän sanoo: Ken minut näkee, näkee Isän.

Ihmisen on täytynyt tuntea ja kokea, kokea se, että on pimeyttä, kokea se pimeys, että Jumalaa ei ole. Jumalaa ei ole. Mutta ihmisen kautta Jumala ilmestyy rakkautena. Siinä on Jeesus Kristuksen ääretön, ääretön traagillinen salaisuus, kun hän sanoi: Ken minut näkee, näkee Isän. Nyt ette voi nähdä Isää muulla tavalla kuin siten, että minä tuon sen ilmi ja traagillista oli hänen ajatella, että hän vain muutaman hetken tässä näkyväisessä maailmassa saa näyttää Isän, saa näyttää rakkautta. Sitten jää vain muisto hänestä, sitten jää vain velvollisuus toisille kulkea hänen jäljissään ja sanoa, kuten hän, ken minut näkee, hän näkee Isän. Muuta rakkautta ei ole, sillä Jumala rakkautena tulee ihmisen kautta.

* * *